

OPPILAIDEN ODOTUKSIA KOULUPOLIISITOIMINNASTA

Lauri Jalonen

11/2017

Tiivistelmä

Tekijä		Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike	
Lauri Jalonen		Poliisi AMK	
Julkaisun nimi		Julkisuusaste	
Oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta		Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi		Opinnäytetyön muoto	
Jari Hyyti		Tutkimuksellinen	
Tiivistelmä			
<p>Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön aiheena on oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta. Tutkimus on kvalitatiivinen tutkimus, jossa haastateltiin erään pirkanmaalaisen peruskoulun kuudennen vuosiluokan yleisopetuksen oppilaita. Haastattelut olivat teemahaastatteluja ja yksilöhaastatteluja. Tutkimusongelmia oli neljä, ja ne olivat koulupoliisin määritelmä, koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä, koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä sekä koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan oppilaat voidaan jakaa kolmeen ryhmään sillä perusteella, mitä he haastattelun alussa ymmärsivät koulupoliisilla. Osalla ei ollut minkäänlaista käsitystä siitä, mikä on koulupoliisi ja mitä koulupoliisin työhön voisi kuulua. Osa oppilaista taas oli ikään kuin oikeilla jäljillä ja esimerkiksi osasi liittää koulupoliisin kouluun. Sen sijaan parhaimmissa määritelmissä oli hyvää pohdintaa, ja muun muassa ymmärrettiin myös koulupoliisin ennaltaehkäisevä toiminta.</p> <p>Suurin osa oppilaista koki koulupoliisin läsnäolon omassa koulutyössään tärkeäksi, mutta ei mitenkään erityisen tärkeäksi. Kenenkään mielestä koulupoliisin läsnäolo ei ole ollut riittävää omassa koulutyössä, sillä tässä koulussa ei ollut koskaan aikaisemmin käynyt poliisia. Haastattelemani oppilaat toivoivat, että koulupoliisi olisi koululla läsnä ennaltaehkäisemässä sekä myös silloin, kun on jo jotain tapahtunut. Oppilaiden mukaan koulupoliisia tarvitaan kertomaan muun muassa rikosoikeudellisesta vastuusta, turvallisuudesta, alkoholista ja tupakasta sekä kiusaamis- ja väkivaltatapauksissa.</p> <p>Oppilaat siis pitävät koulupoliisitoimintaa merkityksellisenä, vaikka haastattelun kohdejoukon kokemukset koulupoliisista olivat vähäiset. Jatkotutkimuksena olisi hedelmällistä selvittää muun muassa kvantitatiivisena tutkimuksena sitä, kuinka kattavaa koulupoliisitoiminta Suomessa on ja tehdä siitä vertailua. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia koulupoliisitoiminnan laajuutta suhteessa aiempiin vuosiin.</p>			
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)	
30	2017		

Avainsanat

perusopetus, poliisi, teemahaastattelu, tapaustutkimus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	4
2.1. Koulupoliisitoiminta	4
2.2. Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusperinne	5
2.3. Lapset tutkimuksen kohteena ja haasteltavina	5
2.4. Opettaja ja poliisi yhteistyössä – moniammatillisuus	7
2.5. Turvallisuudesta ja kiusaamisesta koulussa	9
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	11
3.1. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat	11
3.2. Tutkimuksen kohderyhmä	14
3.3. Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmä	14
3.4. Tutkimusaineiston analyysi	16
4 TUTKIMUSTULOKSET	18
4.1. Koulupoliisin määritelmä	18
4.2. Koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä ja koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä	20
4.3. Koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen	22
5 POHDINTA	26
6 LÄHTEET	29
7 LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä työ on tutkimuksellinen opinnäyte, ja sen aiheena on oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta. Valitsin aiheeni oman kiinnostukseni mukaan sekä toisaalta myös siksi, että aihe on erittäin tärkeä. Tätä aihetta ei ole myöskään tutkittu kovin paljon, joten sekin seikka tuli osaltaan vaikuttamaan aiheeni valintaan. Lisäksi esimerkiksi aineiston suhteellisen helppo saatavuus koulun myötämielisen suhtautumisen ansiosta oli tärkeässä roolissa pohtiessani opinnäytteen tekoa.

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa on haastateltu erään pirkanmaalaisen peruskoulun oppilaita. Tutkimukseen osallistui 13 yleisopetuksen kuudennen vuosiluokan oppilasta. Haastattelut olivat teemahaastatteluja ja yksilöhaastatteluja. Haastatellessani oppilaita lähestyin heitä neljän teeman avulla, joita olivat koulupoliisin määritelmä, koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä, koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä sekä koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen. Haastattelut nauhoitettiin, litteroitiin ja typologisoitiin, ja tämän jälkeen alkoi tulosten tarkempi analyysi.

Jos en olisi aloittanut opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa, minusta olisi saattanut tulla teknisen työn opettaja tai luokanopettaja. Edelleen olen kiinnostunut myös opettajan ammatista, ja siksi oli mielenkiintoista tehdä tämä opinnäytetyö koulumaailmaan ja pedagogiikkaan liittyen. Minulle oli alusta asti selvää, että haluan tehdä kvalitatiivisen tutkimuksen, sillä halusin ennen kaikkea ymmärtää tutkimuskohdetta perusteellisemmin ja syvällisemmin. Myös oppilaslähtöisyys oli minulle tärkeää – minua kiinnosti saada pohtia erilaisia teemoja juuri oppilaiden kanssa, ja kuulla näin heidän mielteitään ja ajatuksiaan.

Koulupoliisitoiminta ylipäätään sekä sitä kautta oppilaiden odotukset koulupoliisitoiminnasta ovat aiheina erittäin keskeisiä ja tärkeitä. Koulupoliisitoimintaa voidaan tarkastella niin primaarisella, sekundaarisella kuin tertiääriselläkin tasolla. Minun aineistokseni tässä tutkielmassa valikoitui kuudennen luokan oppilaat. Valitsin tutkimuskohteeni ikäryhmän sillä perusteella, että olen itse henkilökohtaisesti kiinnostunut erityisesti alakoulusta. Toisaalta kuudennen luokan oppilaiden valitseminen tuntui mielekkäältä, koska tällöin oppilailla on jo kuuden vuoden kokemus koulusta sekä sitä kautta enemmän perspektiiviä vastata koulupoliisitoimintaan liittyen. Lisäksi kuudesluokkalaiset olivat mielestäni hyvä kohdejoukko myös siksi, että he ovat 12–13-vuotiaita – eli jo suhteellisen lähellä 15 vuoden ikää, jolloin alkaa rikosoikeudellinen vastuu.

Suunnitellessani opinnäytetyötäni perehdyin aikaisempiin koulupoliisitoiminnasta tehtyihin tutkielmiin, niin Poliisiammattikorkeakoulun ja muiden ammattikorkeakoulujen opinnäytetöihin kuin yliopistojen pro gradu -tutkielmiin ja väitöskirjoihin. Koulupoliisitoiminnasta löytyi jonkin verran aikaisempia tutkielmia, mutta kyseistä aihetta ei ollut ennen tutkittu kovinkaan oppilaslähtöisesti. Koulupoliisitoiminta on tutkimuskohteena erittäin tärkeä, ja mielestäni erityisen keskeiseksi nousee yhteistyö. Tällä tarkoitan yhteistyötä koulun ja poliisin välillä sekä tämän yhteistyön luontevaa liittämistä toisiinsa.

Aineiston helppo saatavuus oli niin ikään tärkeässä roolissa suunnitellessani opinnäytetyötäni. Koulun myönteellinen suhtautuminen tutkimuksen tekoon sekä kyseisen luokan opettajan aktiivisuus tekivät aineiston keräämisestäni helppoa ja luontevaa. Lisäksi aineiston keruun jälkeen tutkielmaa oli mielekäs työstää eteenpäin, sillä esimerkiksi sopivaa lähdekirjallisuutta tähän aiheeseen liittyen löytyi hyvin ja monipuolisesti.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1. Koulupoliisitoiminta

”Koulupoliisitoiminnan tarkoituksena on helpottaa poliisin ja koulujen välistä yhteistyötä” (Torvinen 2013, 6). Torvisen (2013, 6) mukaan suurin osa oppilaitosten koulupoliiseista toimii oman työnsä ohessa muun muassa koulujen yhteyshenkilöinä, tapaavat oppilaita ja opettajia sekä osallistuvat koulussa tapahtuvien ongelmien ehkäisyyn. Pulliainen & Leivo (2017, 21) toteavat opinnäytetyössään koulupoliisitoiminnan olevan ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla pyritään edesauttamaan lasten ja nuorten kasvua yhteiskuntakelpoisiksi sekä lisätä vanhempien tietoutta muun muassa päihteisiin liittyvistä asioista.

”Poliisille nuoret ovat äärimmäisen tärkeä kohderyhmä” (Torvinen 2013, 6). Torvinen (2013, 6) sanoo, että perinteiset niin sanotut luokka kerrallaan järjestettävät valistustilaisuudet eivät nykyisin ole enää pääsääntöisesti mahdollisia vaan nykyään järjestetäänkin usean luokan tilaisuuksia. Nieminen (2017) toteaa, että kun reilu 20 vuotta sitten Suomessa oli vielä yli 200 poliisilaitosta nimismiespiirit mukaan lukien, nyt poliisilaitoksia on 11 ja myös toimipisteet ovat vähentyneet. ”Tämä on muuttanut koulujen ja poliisin yhteistyötä. Aiemmin poliisi saattoi käydä vuosittain läpi kaikki kunnan koulut ja puhua vaikka liikennekäyttäytymisestä kokonaiselle luokka-asteelle. Tuttua lähi- tai koulupoliisia oli helppo pyytää koululle. Toisaalta tuolloin kokonaiskuva toiminnasta puuttui.” (Nieminen 2017.)

”Syrjäytyneet nuoret ovat poliisille, kuten koko yhteiskunnalle, erityisen suuri haaste. Nuorten syrjäytymiseen tule pystyä puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.” (Torvinen 2013, 6.) Niemisen (2017) mukaan poliisi kohdentaa toimintaansa erityisesti niihin, jotka ovat vaarassa ajautua yhteiskunnan ulkopuolelle, ja poliisi voi näin puuttua vaikka orastavaan päihdeongelmaan koulussa.

”Poliisilla on ollut jo vuosia koulujen nimikkopoliisijärjestelmä, minkä tarkoituksena on taata oppilaitokselle mahdollisuus ottaa tiettyyn poliisiin yhteyttä koulua koskevissa asioissa. Kouluille mahdollisesti tulevissa ongelmatilanteissa voi koulu oman harkintansa mukaan olla yhteydessä omaan koulupoliisiinsa. Poliisi auttaa tarvittaessa kouluja myös turvallisuuteen liittyvissä ongelmissa ja kehittämishankkeissa.” (Torvinen 2013, 7.)

2.2. Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusperinne

”Fenomenografia sanana tarkoittaa ilmiön kuvaamista tai ilmiöstä kirjoittamista. Fenomenografiassa yleisesti tutkitaan sitä, miten maailma ilmenee ja rakentuu ihmisten tietoisuudessa. Erityisesti fenomenografia tutkii ihmisten käsityksiä asioista.” (Metsämuuronen 2005, 210.) ”Hermeneutiikalla tarkoitetaan yleisesti teoriaa ymmärtämisestä ja tulkinnoista. Fenomenologiseen tutkimukseen hermeneuttinen ulottuvuus tulee mukaan tulkinnan tarpeen vuoksi.” (Laine 2015, 33.)

”Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusperinne on osa laajempaa hermeneuttista perinnettä. Fenomenologis-hermeneuttisen tutkimusperinteen erityispiirteenä on se, että siinä ihminen on tutkimuksen kohteena ja tutkijana. Tällöin fenomenologisen filosofian mukaan tutkimuksen perustana olevia filosofisia ongelmia ovat ennen kaikkea ihmiskäsitys, eli millainen ihminen on tutkimuskohteena, ja tiedonkäsitys, eli miten tuollaisesta kohteesta voidaan saada inhimillistä tietoa ja millaista tämä tieto on luonteeltaan. Niin fenomenologisessa kuin hermeneuttisessa ihmiskäsityksessä tutkimuksen teon kannalta keskeisiä käsitteitä ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys.” (Tuomi & Sarajärvi 2013, 34.)

Laine (2015, 39) pitää haastattelua laaja-alaisimpana keinona lähestyä toisen ihmisen kokemuksellista maailman suhdetta. ”Fenomenologinen haastattelu on luonteeltaan mahdollisimman avoin, luonnollinen ja keskustelunomainen tapahtuma, jossa haastateltavalle pyritään antamaan mahdollisimman paljon tilaa. Kysymykset pyritään laatimaan siten, että vastaukset olisivat kuvailevien kertomusten omaisia eivätkä vaatisi paljon lisäohjausta. Tuollaiseen kerrontaan päästään parhaiten konkreettisilla, kokemukselliseen, toiminnalliseen, havainnollisen todellisuuden kuvailemiseen houkuttelevilla kysymyksillä.” (Laine 2015, 39.)

2.3. Lapset tutkimuskohteena ja haastateltavina

”Lapsen ja aikuisen erilaisuutta voidaan painottaa kahdesta eri syystä, jotka molemmat puoltavat erityisiä menetelmiä lähestyttäessä lapsia tutkimuksessa. Perinteinen näkemys lapsesta haavoittuvana ja ei-vielä-osaavana liittyy eettisyyden lähinnä lapsen suojelemiseen. Valta ja vastuu tehdä päätöksiä siitä, saako lasta tutkia, ja miten, lankeavat silloin lasta ympäröiville aikuisille. [...] Lapsuuden erityislaatuisuutta on kuitenkin mahdollista korostaa myös toisista lähtökohdista käsin. Vaikka lasta pidettäisiin kompetenttina sosiaalisena toimijana, lasten katsotaan olevan yhteiskunnassa

marginaalisessa asemassa ja kaipaavan erityistä huomiota, jotta epätasapaino aikuisten ja lasten valtasuhteissa korjaantuisi.” (Strandell 2010, 92.)

”Tutkimusaineistoa keräävän tutkijan on tärkeää pohtia, millainen kokemus lapsille tutkimuksista muodostuu. Lapsi oppii tutkimuskohteena tuntemaan itseään ja muodostaa käsityksen myös tutkijasta ja hänen työstään. [...] Kouluissa aineistonkeruu voidaan opettajan tuella liittää luokan työjärjestykseen. Kekseliäs, kokonaisopetuksen taitava opettaja voi myös usein hyödyntää aineistonkeruun jälkeen tutkielman aihepiiriä opetuksessaan.” (Aarnos 2015, 164.)

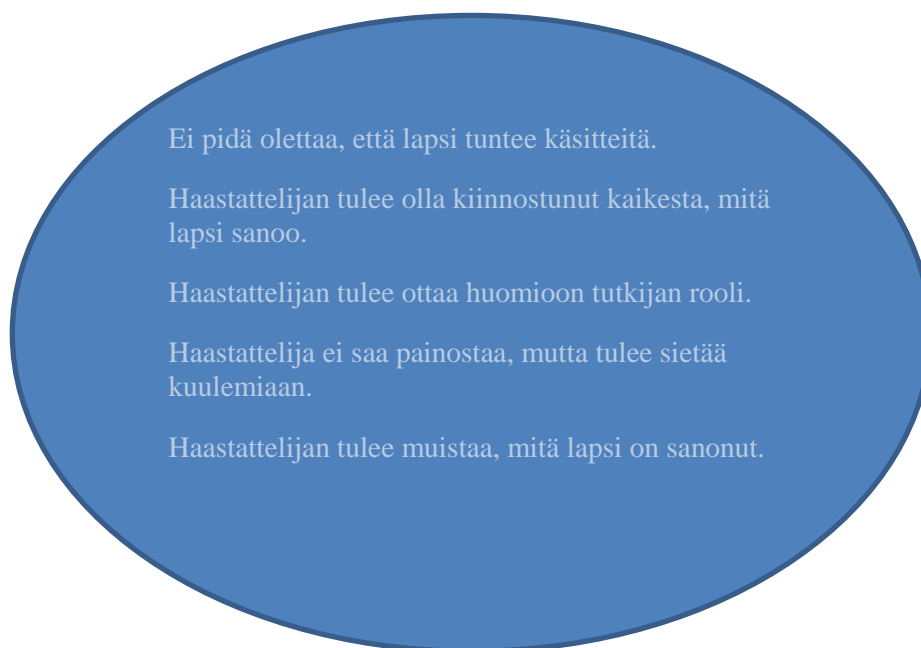
Aarnos (2015, 165) toteaa, että lapsia tutkittaessa on tärkeintä koko tutkimusprosessin ajan huolehtia lapsiystävällisyydestä ja tutkimuksen etiikasta. ”Tutkijalla on eettinen vastuu tutkimustyöstään eri etupiireille: tieteelle, kanssaihmisille ja tutkimuskohteille. Yleisellä tasolla vastuu tieteelle merkitsee sitä, että tutkijan tulisi välttää sellaisia toimenpiteitä ja/tai suosituksia, jotka vaikeuttavat tieteen kehitystä. [...] Tutkijan vastuu kanssaihmisilleen tarkoittaa lähinnä sitä, että hän ei voi käyttää tutkijan asemaa, tutkimustuloksia ja niihin verrattavia seikkoja hyödyntämään omaa asemaansa tai vaikuttamaan kanssaihmistensä asemaan. [...] Tutkijan eettinen vastuu tutkimuskohteille tarkoittaa yleisesti ottaen sitä, että tutkija kohtelee ihmisarvon mukaisesti tutkimuskohteitaan.” (Grönfors 1985, 189.)

”Vuorovaikutus on tiettyyn aikaan ja paikkaan liittyvää yksilön ja ryhmien välistä sosiaalista toimintaa erilaisissa ympäristöissä” (Lehtinen, Vauras & Lerkkanen 2016, 241).

”Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastattelu on osa normaalia elämää, joten normaalit fyysiset, sosiaaliset ja kommunikaatioon liittyvät seikat vaikuttavat haastattelutilanteeseen.” (Eskola & Suoranta 2008, 85.) Aarnos (2015, 165) täsmentää, että lasten on saatava tarkkailla vapaasti tutkijaa sekä tottua häneen ja yhteistyö luokanopettajien kanssa on välttämätöntä.

”Lapsiystävällisyys merkitsee myös aineistonhankinnan sovittamista lapsen ajattelun kehitysvaiheeseen ja hänen itseilmaisunsa tyyliin ja määrään. Opettajan oppilaantuntemusta kannattaa käyttää hyväksi tutkittavien lasten valinnassa.” (Aarnos 2015, 165.) Kuten Hirsjärvi ja Hurme (2009, 58–59) toteavat kvalitatiivisesti suuntautuneessa tutkimuksessa on tapana puhua otoksen sijasta harkinnanvaraisesta näytteestä, koska tilastollisten yleistysten sijasta pyritään ymmärtämään jotakin tapahtumaa syvällisemmin.

”Lapsen haastattelijan tehtävänä on jo kysymyksiä valmistellessaan tutustua mahdollisimman hyvin lapsen kokemusmaailmaan, vieraan ihmisen kohtaamistaitoon ja kielelliseen ilmaisukykyyn. Tavoitteena on sovittaa lapsen kohtaaminen, kysymykset ja hänen kanssaan keskusteleminen aitoon ympäristöön rikkaan ja autenttisen aineiston saamiseksi.” (Aarnos 2015, 167.) Hirsjärvi ja Hurme (2009, 131) täsmentävät, että haastattelijan ei esimerkiksi pidä olettaa, että lapsi tuntee käsitteitä, sillä aikuisesta tutultakin tuntuvat käsitteet on usein selvitettävä lapselle.

Lasten haastattelussa huomioitavia seikkoja. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 131 mukaillen)

2.4. Opettaja ja poliisi yhteistyössä – moniammatillisuus

”Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. [...] Yhteistyö nuoris-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää

oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.” (Opetussuunnitelman perusteet 2014, 35.)

Isoherrasen (2008, 33) mukaan moniammatillisuudessa asiantuntijoilla on yhteinen työ tai tehtävä suoritettavanaan, ongelma ratkaistavanaan tai päätös tehtävänä ja päästäkseen tavoitteeseensa, he yhdistävät tietonsa ja osaamisensa. Isoherranen (2008, 33) jatkaa, että moniammatillisuuden kautta yhteistyöhön tulee mukaan useita eri tiedon ja osaamisen näkökulmia, joita systeemisen kokonaisuuden rakentaminen edellyttää. Ahoniemi (2014, 9) toteaa vuorovaikutuksen olevan keskeisin osa sekä opettajan että poliisin työtehtäviä, sillä molemmat ammatit ovat ihmissuhdeammatteja, joissa vuorovaikutustaidoilla kuten empatialla, tunnetaidoilla, kuuntelulla sekä oman mielipiteen tai vaatimuksen esittämisellä on keskeinen rooli.

”Koulun ja poliisin yhteistyöllä sanotaan olevan pitkät perinteet. Tällä tarkoitetaan kenties sitä, että jo useiden vuosikymmenten ajan poliisit ovat tehneet niin sanottua valistustyötä kouluilla. Valistustyö on kuitenkin pohjautunut poliisien omiin ideoihin sisältöjen ja opiskelutapojen suhteen. Poliisit ovat myös osallistuneet erilaisiin valtakunnallisiin tai alueellisiin kampanjoihin yhdessä koulujen kanssa tai luennoineet vanhempainilloissa oppilaiden vanhemmille. Nykyaikana poliisiorganisaatiossa vaikuttava lähipoliisiperiaate sekä peruskoulujen velvoittaminen laadukkaaseen oppilashuoltoon vaikuttavat siihen, että peruskoulut ja poliisit ovat velvoitettuja, mutta myös oikeutettuja tekemään yhä enemmän yhteistyötä.” (Ahoniemi 2014, 54–55.)

Ahoniemen (2014, 56–57) mukaan poliisin ja peruskoulun yhteistyötä voidaan tarkastella karkeasti kolmen eri ulottuvuuden kautta. Ensinnäkin, peruskoulut ovat yhteiskuntaa ja kouluissa tapahtuu toisinaan sellaisia tapahtumia, joiden selvittämiseen tarvitaan poliisia kiireellisesti. Toisena tarkastelun kohteena ovat vähemmän akuutit, mutta silti poliisin asiantuntemusta vaativat tilanteet, jolloin koulujen henkilökunta voi ottaa yhteyttä koululle nimettyyn lähi- tai koulupoliisiin. Lisäksi peruskoulu ja poliisi tekevät kasvatusyhteistyötä myös oppilaille pidettävien teemapäivien tai oppituntien avulla.

Koulupoliisi tekee moniammatillista yhteistyötä muun muassa koulujen kanssa. (Koskela 2017, 27)

2.5. Turvallisuudesta ja kiusaamisesta koulussa

”Turvallisuuden ja turvattomuuden käsitteillä voidaan yhtäältä tarkoittaa objektiivista eli ulkoista tai toisaalta subjektiivista eli koettua tilaa – tai näiden kahden välistä suhdetta. Turvattomuuden kokemus yksilötasolla on psykologinen.” (Niemelä 2000, 21.)

”Kiusaamisella tarkoitetaan yhteen ja samaan henkilöön toistuvasti kohdistuvaa tahallisen vihamielistä käyttäytymistä – oikeastaan minkä tahansa harmin, haitan tai pahan mielen tarkoituksellista aiheuttamista. Toistuvuuden lisäksi kiusaamiselle on ominaista osapuolten epätasaväkisyys: kiusaaja on jollain lailla kiusattua vahvempi.” (Salmivalli 2010, 12–13.)

Penttilän (1994, 76) teoksessa Turvallinen koulu tulee esille englantilaisten Tattumin ja Herbertin koulukiusaamisen määritelmä: Koulukiusaaminen on tahallista ja tietoista halua loukata, uhata tai pelottaa jotakuta. Tässä määritelmässä nousevat esille kiusaamisen ulottuvuudet, kuten että se on henkistä tai fyysistä, suoraa tai epäsuoraa, tahallista ja tietoista, sillä alistetaan ja loukataan. Salmivalli (2010, 17) toteaa, että Suomessa kiusattujen lasten osuus on peruskouluikäisistä useimpien tutkimusten mukaan 5–15 prosenttia muun muassa tutkimusmenetelmästä riippuen. Mertanen (2013, 35) kuitenkin huomauttaa, että koulukiusaamiseen on puututtu määrätietoisesti monissa kouluissa ja KiVa Koulu – toimenpideohjelma on laajassa käytössä.

”Keskustelu koulujen ja oppilaitosten turvallisuudesta on käynyt vilkkaana jo lähes vuosikymmenen ajan. Vakavat koulusurmat sekä Jokelassa (2007) että Kauhajoella (2008)

muuttivat koulujen ja oppilaitosten turvallisuuskeskustelua sekä turvallisuuden ylläpidon suunnittelua radikaalilla tavalla. Oikeusministeriön onnettomuustutkintalautakunnan raporteissa (2009 & 2010) nostettiin molemmissa tapauksissa esille koulujen ja oppilaitosten kokonaisturvallisuuden suunnitelmallinen parantaminen.” (Lindholm 2015, 5.)

Kyllösen ja Rickmanin (2011, 19) mukaan koulun henkilöturvallisuuden nykytilaan ja sen kehittämiseen päästään käsiksi kolmea osa-aluetta kartoittamalla, mikä tapahtuu arvioimalla riskejä. Ensimmäinen osa-alue, fyysinen työympäristö, käsittää koulun rakenteisiin liittyvät henkilöturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavat seikat. Toinen osa-alue, työntekijän ammatilliset valmiudet, sisältää esimerkiksi vuorovaikutuksellisten keinojen ja tilanteiden ennakoitaitojen hallinnan koulun arjessa sekä haastavissa kohtaamisissa oppilaiden ja vanhempien kanssa. Kolmannella osa-alueella, henkilöstön yhteistoiminnalla, viitataan henkilöturvallisuuden alueella kaikkien yhteistyössä sovittujen ja harjoiteltujen menettelyjen sekä pelisääntöjen kollektiiviseen noudattamiseen.

Oppilaitoksen turvallisuuskulttuurin ulottuvuudet. (Lindfors 2012, 19 mukaillen)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen empiirisen osan toteuttamista. Aluksi tarkastelun kohteena on tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat. Seuraavassa luvussa käsitellään tutkimuksen kohderyhmää, joka on erään pirkanmaalaisen peruskoulun kuudennen vuosiluokan oppilaat. Kolmannessa luvussa perehdytään tutkimuksen tiedonkeruumenetelmään, joka tässä tutkimuksessa on haastattelu. Viimeisessä eli neljännessä luvussa tarkastellaan tutkimusaineiston analyysia.

”Empiirinen tutkimus on aina kokonaisuus, joka sisältää monia vaiheita. Nämä osavaiheet ovat keskinäisessä riippuvuussuhteessa. Vaikka tutkimuksen kokonaisluonnetta on vaikea kuvata yleispätevästi, on silti mahdollista nimetä joukko vaiheita, jotka esiintyvät lähes kaikissa tutkimuksissa.” (Hirsjärvi & Hurme 2009, 14.) Hirsjärven ja Hurmeen (2009, 15) mukaan tutkimuksen kokonaisluonteen ymmärtämisellä tarkoitetaan huomion kiinnittämistä vaiheiden välillä vallitsevaan vuorovaikutukseen.

3.1. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta. Aiheen tutkimiseksi laadittiin neljä tutkimuskysymystä, joiden avulla selvitetään oppilaiden odotuksia koulupoliisista. Haastatteluissa tutkimuskysymyksiä selvitettiin neljän eri teeman kautta. Teemat ovat tietyiltä osin limittäisiä ja toisiinsa sulautuvia.

Ensimmäisenä teemana tutkielmassani on koulupoliisin määritelmä. Tarkoituksena on selvittää, mitä oppilas ymmärtää koulupoliisilla eli esimerkiksi, mitä mielleyhtymiä oppilaalle tulee mieleen koulupoliisi-termiin liittyen. Lisäksi oppilasta on johdateltu keskusteluun kysyen, miten koulupoliisi poikkeaa niin sanotusta ”tavallisesta” poliisista ja mitä kaikkea koulupoliisin työhön voisi kuulua.

Toisena teemana tutkielmassani on koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä. Tämän teeman avulla on tarkoitus selvittää, miten merkitykselliseksi ja tärkeäksi oppilas kokee koulupoliisin läsnäolon koulutyössään. Oppilasta on tarpeen mukaan johdateltu pienellä apukysymyksellä, että onko läsnäolo esimerkiksi todella tärkeää, ei lainkaan tärkeää vai mille asteikolle tärkeys tulisi asettaa. Lisäksi oppilasta on pyydetty perustelemaan näkökulmansa.

Kolmantena teemana tutkielmassani on koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä. Oppilaalta kysytään, onko koulupoliisin läsnäolo riittävää hänen koulutyössään. Tässä teemassa pohditaan, kaipaisiko oppilas koulupoliisin läsnäoloa enemmän koulutyöhönsä vai onko koulupoliisitoimintaa koulussa liikaakin. Lisäksi mielipiteet pyydetään perustelemaan.

Viimeisenä eli neljäntenä teemana tässä tutkielmassa on koulupoliisitoiminnan kohdentaminen sekä se, miten oppilaat kokevat sen. Tässä teemassa oppilaalta tiedustellaan tilanteita, joissa hän on kohdannut poliisin koulussa ja minkälaisia nämä tilanteet ovat olleet vai onko ollut niin, että oppilas ei ole tiennyt miksi poliisi on ollut koulussa. Lisäksi selvitetään, onko ollut esimerkiksi joitain valistuskampanjoita, joissa poliisi olisi ollut kertomassa huumeista tai muista sellaisista tai onko poliisi ollut kertomassa toiminnastaan yleisesti. Oppilaalta tiedustellaan myös niitä toiveita, minkälaisista tilanteista poliisin kannattaisi olla kertomassa koululla. Lisäksi tämän teeman avulla pyritään selvittämään, onko koulussa ollut esimerkiksi joitain valistustapahtumia, joissa oppilas olisi kenties kaivannut vaikkapa nuorisotyöntekijän tai opettajan sijasta poliisin.

Haastattelun lopussa oli myös täysin vapaata keskustelua ja vapaa sana oppilaalla. Tämä osuus ei suinkaan ole mikään ylimääräinen ja irrallinen kohta haastattelussa, vaan myös tällä on erittäin tärkeä rooli tutkimuksessa. Teemahaastatteluuni oli etukäteen laadittu tietty runko, jonka puitteissa haastattelua kuljetettiin eteenpäin. Kuitenkin tämänkaltaisessa tutkimuksessa on erittäin tärkeää tietynlainen väljyys ja liikkumatilan jättäminen, ja siksi etenkin loppuun oli jätetty tilaa aikaisempien pohdintojen täydentämiseen sekä kysymyksiin, jos esimerkiksi jokin seikka oli jäänyt epäselväksi.

1. Koulupoliisin määritelmä
2. Koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä
3. Koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä
4. Koulupoliisitoiminnan kohdentaminen

Tutkimuskysymykset.

Tämä tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus sekä tapaustutkimus, joka toteutettiin yksilöhaastatteluina ja teemahaastatteluina. Haastateltavina olivat 13 yleisopetuksen kuudennen vuosiluokan oppilasta. ”Laadullisen tutkimuksen kohteena on yleensä ihminen ja ihmisen maailma, joita yhdessä voidaan tarkastella elämismaailmana. Elämismaailma tarkoittaa sitä yleisintä kokonaisuutta, jossa ihmistä yleensä voidaan tarkastella: se on merkitysten kokonaisuus, joka muodostuu tutkimuksen kohteista, joita ihmistutkimuksessa tavataan, nimittäin yksilön, yhteisön, sosiaalisen vuorovaikutuksen, arvotodellisuuden ja yleisesti ihmisten välisten suhteiden kohteista.” (Varto 2005, 28.) ”Tapaustutkimus voidaan ymmärtää keskeiseksi kvalitatiivisen metodologian tiedonhankinnan strategiaksi, sillä lähes kaikki strategiat käyttävät lähestymistapanaan tapaustutkimusta. Toisin sanoen lähes kaikki kvalitatiivinen tutkimus on tapaustutkimusta.” (Metsämuuronen 2005, 207.)

1. Tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa.
2. Suositaan ihmistä tiedon keruun instrumenttina.
3. Käytetään induktiivista analyysia, lähtökohtana on aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu.
4. Laadullisten metodien käyttö aineiston hankinnassa, mm. teemahaastattelu.
5. Valitaan kohdejoukko tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen.
6. Tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimussuunnitelman edetessä.
7. Käsitellään tapauksia ainutlaatuisina ja tulkitaan aineistoa sen mukaisesti.

Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 164 mukaillen)

3.2. Tutkimuksen kohderyhmä

Valitsin haastateltaviksi sopivat henkilöt kyseiseen tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuneet olivat erään pirkanmaalaisen peruskoulun yleisopetuksen kuudennen vuosiluokan oppilaita. Tutkimukseeni osallistuva luokka ja heidän opettajansa olivat minulle entuudestaan täysin vieraita. Kyseisestä koulusta olin saanut etukäteen tietoja toisen koulussa työskennelleen opettajan kautta. Tämä pirkanmaalainen peruskoulu on alakoulu, joten kaikki haastattelemani oppilaat tulivat siirtymään eri kouluun aloittaessaan yläkoulun. Kyseinen koulu on kuitenkin suhteellisen suuri koulu, sillä oppilasmäärä on lähes 400. Jokaisella luokka-asteella on ainakin kaksi rinnakkaisluokkaa ja lisäksi koulussa on kaksi pienryhmää. Koulu kuuluu KiVa Koulu – toimenpideohjelmaan.

20 oppilaan luokalta peräti 13 oppilasta sai huoltajaltaan luvan osallistua tutkimukseen. Olin positiivisesti yllättynyt näin suuresta halukkuudesta osallistua haastatteluun, sillä etukäteen olin suunnitellut, että pienempikin joukko olisi kattava tämänkaltaiseen tutkimukseen. Päätin kuitenkin ottaa haastatteluun mukaan kaikki siihen halukkaat oppilaat enkä missään vaiheessa karsinut ketään tutkimuksestani. Haastatteluun osallistui sekä tyttöjä että poikia. He kaikki olivat syntyneet vuonna 2004 eli haastatteluhetkellä he siis olivat joko 12- tai 13-vuotiaita.

3.3. Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmä

Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä käytettiin haastattelua. Haastattelut olivat teemahaastatteluja ja yksilöhaastatteluja. Tuomi ja Sarajärvi (2013, 73) määrittävät haastattelun eduksi ennen kaikkea joustavuuden sekä sen, että haastatteliija voi samalla toimia havainnoitsijana. ”Haastattelun etu on myös siinä, että haastatteluun voidaan valita henkilöt, joilla on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä tai tietoa aiheesta” (Tuomi & Sarajärvi 2013, 74).

”Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit, teema-alueet, on etukäteen määrätty. Menetelmästä puuttuu kuitenkin strukturoidulle haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Haastatteliija varmistaa, että kaikki etukäteen päätetyt teema-alueet käydään haastateltavan kanssa läpi, mutta niiden järjestys ja laajuus vaihtelevat haastattelusta toiseen. Haastattelijalla on jonkinlainen tukilista käsiteltävistä asioista, ei valmiita kysymyksiä.” (Eskola & Vastamäki 2015, 29.) Tässä tutkimuksessa haastattelu

tehtiin teemarungon avulla. Hirsjärvi ja Hurme (2009, 61) toteavat, että haastattelulajeista tavallisin tapa on tehdä yksilöhaastatteluja, ja ne saattavat tuntua aloittelevasta tutkijasta helpommin toteutettavilta kuin muunlaiset haastattelumuodot. Myös minun tuntemukseni olivat edellä kuvatut.

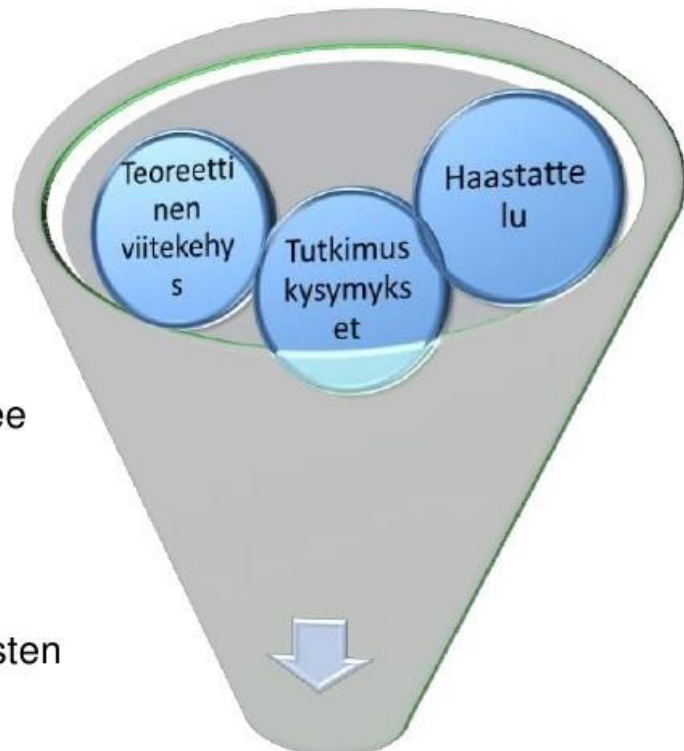
Ennen haastatteluja kävin kyseisellä koululla muutamaa viikkoa ennen neuvottelemassa luokan opettajan kanssa sekä sopimassa haastattelupäivästä tarkemmin. Annoin opettajalle lomakkeet, jotka hän lupasi jakaa luokkansa oppilaille. Nieminen (2010, 33) sanoo, että alle 18-vuotiaiden tutkimiseen tarvitaan huoltajan suostumus ja lisäksi tarvitaan lähtökohtaisesti vielä lapsen oma suostumus. Jakamissani lomakkeissa oli tietoa tekemästani opinnäytetyöstä, ja lomakkeessa olevaan palautettavaan osaan tarvittiin huoltajan allekirjoitus, jotta oppilas sai osallistua tutkimukseeni. Opettajan aktiivinen ote sekä kiinnostus tutkimustani kohtaan oli suuressa roolissa tutkimukseni teossa. Esimerkiksi alun perin ennen opettajan muistuttelua oli oppilaiden lupalomakkeiden palautus ollut suppeaa. Lomake on liitteenä tämän opinnäytteen lopussa.

Haastattelupäiväni alkoi niin, että minä kerroin koko luokalle yleistä tietoa Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelusta sekä poliisista yleensä. Keskustelussa tärkeiksi teemoiksi nousivat muun muassa laillisuuskasvatus ja rikosoikeudellinen vastuu. Pienen johdannon jälkeen aloitimme haastattelut. Oppilaat haastateltiin satunnaisessa järjestyksessä ja haastattelut nauhoitettiin kahdelle eri tallenteelle. Haastattelupaikkana käytettiin koulun vapaana olevaa luokkatilaa. Tutkimuksen kannalta oli erittäin tärkeää, että saimme haastatteluihin hyvän ja kunnollisen tilan, jossa ei ollut häiriötekijöitä.

13 oppilaan haastatteluihin kului aikaa hieman yli kaksi tuntia eli yhden oppilaan haastattelu kesti vajaa kymmenen minuuttia. Haastattelun kesto vaihteli huomattavasti eri oppilaiden välillä. Hirsjärvi ym. (2013, 222) toteavat litteroinnin olevan sitä, että tallennettu laadullinen aineisto on useimmiten tarkoituksenmukaista kirjoittaa puhtaaksi sanasanasesti. ”Litterointi voidaan tehdä koko kerätystä aineistosta tai valikoiden esimerkiksi teema-alueiden mukaisesti” (Hirsjärvi ym. 2013, 222). Litteroin haastattelut sanatarkasti, vaikka jälkikäteen ajatellen hieman epätarkempikin litterointi olisi saattanut olla kattava tätä tutkimusta ajatellen.

YKKÖSASIA:

Haastattelun tulee olla samassa linjassa teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysten kanssa.

Haastattelun tulee olla samassa linjassa teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysten kanssa.
(Hyvönen 2017, 4 mukaillen)

3.4. Tutkimusaineiston analyysi

Litteroinnin jälkeen aloitettiin tutkimusaineiston analyysi. ”Laadullisen aineiston analyysin tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta” (Eskola & Suoranta 2008, 137). Eskola ja Suoranta (2008, 152) toteavat, että jos aineisto on kerätty esimerkiksi teemahaastattelulla, on teemahaastattelurunko aineiston koodauksen oiva apuväline. Tässä tutkimuksessa juuri teemahaastattelun runkoa hyödynnettiin koodauksessa, ja lisäksi koodattiin tutkimushenkilöt.

Tutkimushenkilöt nimettiin uudelleen tutkittavien anonymiteetin suojaamiseksi, ja ne koodattiin numeroilla 1-13. Haastateltavien sanomiset muutettiin yleiskielelle. Murteiden ja puhekielen jättäminen olisi saattanut tuoda tietynlaista aitouden tunnetta oppilaiden mielteisiin ja ajatuksiin. Koin kuitenkin, että puheiden muuttaminen yleiskielelle toi opinnäytetyöhön tietynlaista selkeyttä, koska varsinkin osan oppilaiden murre oli varsin vahvaa. Numeroilla 1-13, joilla oppilaat koodattiin, ei ollut yhteyttä haastattelujen toteuttamisjärjestykseen, vaan koodaus on tehty täysin satunnaisessa järjestyksessä.

Sukupuolia ei eroteltu, koska koin, että tutkimustulosten kannalta sukupuolten erottelulla ei ollut merkitystä.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tämän tutkimuksen tulokset pohjautuvat empiiriseen haastatteluaineistoon ja teoreettiseen viitekehykseen. Varto (2005, 38) toteaa, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksellinen viitekehys asettaa ne erityiset vaatimukset joita ihmistutkimus edellyttää, sekä osoittaa sen metodologian, joka on tällöin kohdallinen. Teemahaastattelukysymykset rakentuivat tutkimusongelmien mukaan. Analysoin tutkimustuloksia jäsentäen ne haastatteluissani olleisiin neljään teemaan. Ensimmäisen tutkimusongelman avulla selvitetään, mitä oppilas ymmärtää koulupoliisilla eli esimerkiksi, mitä mielleyhtymiä oppilaalle tulee mieleen koulupoliisi-termiin liittyen. Toisen ongelman kautta tutkitaan, miten merkitykselliseksi ja tärkeäksi oppilas kokee koulupoliisin läsnäolon koulutyössään. Kolmas tutkimusongelma selvittää koulupoliisin läsnäolon riittävyttä koulutyössä. Koulupoliisitoiminnan kohdentaminen sekä se, miten oppilaat kokevat sen on tutkimusongelmista neljäs eli viimeinen.

4.1. Koulupoliisin määritelmä

Ensimmäisenä tutkimusongelmana selvitetään, mitä oppilas ymmärtää koulupoliisilla ja miten koulupoliisi poikkeaa niin sanotusta tavallisesta poliisista.

Havaintoja koulupoliisin määritelmästä

Vaikka oppilaat olivat kuudennella luokalla, heti ensimmäisen haastattelun alussa tuli ilmi, että kyseisellä koululla ei ollut koskaan käynyt poliisia, saati että poliisi olisi ollut keskustelemassa oppilaiden kanssa. Tämä muutti tutkimuksen luonnetta jonkin verran siitä, mitä olin etukäteen suunnitellut. Vaikka oppilas olisikin ollut jossain toisessa koulussa, niin silti yksikään haastatelluista ei ollut kohdannut koulupoliisia oman koulupolkunsa aikana. Tutkimushetkellä oppilaat olivat 12–13-vuotiaita, ja mielestäni olisi erityisen tärkeää, että oppilaat saisivat viimeistään tässä vaiheessa tietoa poliisilta esimerkiksi rikosoikeudelliseen vastuuseen liittyen.

Koska oppilaat eivät olleet itse henkilökohtaisesti kohdanneet koulupoliisia, oli monelle myös epäselvää itse koulupoliisin määritelmä. Tutkimustulosten perusteella oppilaat voidaan jakaa ikään kuin kolmeen ryhmään sen perusteella, miten he pystyivät määrittelemään koulupoliisin. Haastatelluista 13 oppilaasta neljä ei osannut sanoa oikein mitään, mikä koulupoliisi voisi olla. He eivät joko tienneet tai eivät osanneet selittää. Yksi oppilas näiden neljän lisäksi ei oikein osannut määritellä, mikä koulupoliisi voisi olla,

mutta hän pystyi kuitenkin sanomaan sen olevan hyvä asia. Haastatelluista kolmella oppilaalla oli oikeita havaintoja koulupoliisin määritelmästä. He muun muassa osasivat liittää koulupoliisin kouluun ja olivat näin ikään kuin oikeilla jäljillä. Viiden oppilaan määritelmiä pidän hyvinä. Näistä vastauksista käy ilmi, että oppilaat ovat oivaltaneet koulupoliisin todellisen merkityksen. Nämä viisi oppilasta osasivat yleisesti pohtia sekä koulupoliisin ennaltaehkäisevää vaikutusta että myös tilanteita, joissa poliisi on mukana, kun on jo tapahtunut jotakin. Yksi määritelmästä nousi loistavuudellaan ylitse muiden.

Seuraavaan olen valinnut ja koonnut viiden oppilaan määritelmät koulupoliisista.

”No kyllä niin kuin mitä minulle tulee mieleen, niin se (koulupoliisi) olisi vähän erikoistuneempi kaikkeen kouluun liittyvään [...] Niin kuin että ne hoitavat tavallaan sitten enemmän, että ne eivät ole tavallaan ihan normaaleja. Ne hoitavat koulun asioita [...] Ja esimerkiksi jos koulussa tulee jotain, niin ne tulevat sinne paikalle. [...] No kyllähän sitä kaikkea aina jotain kiusaamista tai jotain semmoista tapahtuu, että niitä niillä varmaan aika paljon on semmoisia tapauksia” (Oppilas 3, parhaaksi noussut määritelmä)

”Kai se valvoo jotenkin kiusaamista. Ja kai se osaa käsitellä sitten eri tavalla juttuja kuin tavallinen poliisi tai jotakin.” (Oppilas 6)

”Koulupoliisi varmaan liittyy kiusaamiseen, ehkä, en ole ihan varma (nauraa). Jos nyt ajattelee, että tavallinen poliisi liittyy niihin rikoksiin ja puuttuu niihin ja ajaa sillä poliisiautolla, niin varmaan koulupoliisi liittyy kouluun enemmän ja siihen koulun sisäiseen toimintaan.” (Oppilas 7)

”Minä en ole ihan varma, koska olen vain kuullut normaaleista poliiseista, rikospoliiseista tai muista sellaisista. Mutta en koulupoliiseista. Se (koulupoliisi) varmaan käy joissain koulussa, koska se on koulupoliisi tai jotain sinne päin.” (Oppilas 11)

”En minä oikein tiedä, joku poliisi, joka puuttuu juuri koulun asioihin ja näin. Se ei varmaan ihan niin paljon ratkaise esimerkiksi rikoksia, vaan keskittyy enemmän koulun asioihin.” (Oppilas 13)

1. Oppilas ei tiedä/ei osaa selittää,
mikä on koulupoliisi.

2. Oppilaalla on oikeita havaintoja koulupoliisin määritelmästä.

3. Oppilas on oivaltanut koulupoliisin todellisen merkityksen.

Oppilaat voitiin jakaa karkeasti kolmeen eri ryhmään sen perusteella, miten he ymmärsivät koulupoliisin.

4.2. Koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä sekä koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä

Toisena tutkimusongelmana selvitetään, miten oppilas kokee koulupoliisin läsnäolon koulutyössään. Kolmas tutkimusongelma on koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä. Tässä luvussa käsitellään limittäin molempia teemoja.

Havaintoja koulupoliisin läsnäolon kokemisesta koulutyössä sekä koulupoliisin läsnäolon riittävyydestä koulutyössä

Yksikään haastateltavista ei ole kokenut koulupoliisin läsnäoloa omalla koulullaan riittäväksi. Toisin sanoen, kun koulupoliisi ei ole vierailut koululla lainkaan, niin se ei ole oppilaiden mielestä riittävää. Yleisesti oppilaat eivät kokeneet koulupoliisin läsnäoloa koululla erityisen tärkeäksi tai välttämättömäksi, vaan useat sijoittivat koulupoliisin läsnäolon tärkeyden erittäin tärkeän ja ei lainkaan tärkeän välimaastoon. Osa oppilaista esimerkiksi koki, että opettaja pystyy välittämään saman tiedon tai selvittämään tietyn tilanteen yhtä hyvin kuin poliisi. Osa haastateltavista ei ollut oivaltanut poliisin ennaltaehkäisevää vaikutusta, vaan osa saattoi ajatella niin, että poliisi ikään kuin olisi viimeinen keino, kun tilanne on jo päässyt riistäytymään niin pahaksi. Toisissa vastauksissa taas puhuttiin poliisin innostavasta vaikutuksesta, ja että on todella hyvä, kun poliisi itse on paikalla konkreettisesti ja näin ikään kuin saadaan kasvot puheelle. Osa

oppilaista sanoi, että ei kaipaa itse poliisia henkilökohtaisesti mutta poliisi olisi silti tärkeä koululla monien muiden oppilaiden vuoksi.

Seuraavaan olen valinnut ja koonnut viiden haastattelemani oppilaan ajatuksia ja pohdintaa näistä kahdesta teemasta.

Oppilas 3 puntaroi, että ei sitten tiedä, kuinka asia olisi käytännössä, kun poliisit vierailisivat koululla. Mutta kyllä hänelle itselleen tulee mieleen sellainen, että kyllä ne (koulupoliisit) tietävät tämän asian, ja se asia on paljon selvempi, kun tulee sitä kautta eikä mitenkään vaikka paperillisena. Oppilas 3 kokee, että asia tulee selvemmin esille, kun itse henkilöt (poliisit) kertovat sen. Hänen mukaansa näin olisi myös mahdollista esittää kysymyksiä sekä mahdollisesti myös kyseenalaistaa asioita. Oppilaan 3 mielestä koulupoliisitoiminta ei siis ole ollut riittävää, koska poliisi ei ole käynyt ollenkaan koululla.

Oppilaan 6 mukaan koulupoliisin läsnäolo koulutyössä saattaisi olla ihan hyvä, niin ei tapahtuisi niin paljon kaikkea. Hän kokee tärkeäksi poliisin ennaltaehkäisevän vaikutuksen. Oppilas 6 ei koe koulupoliisin läsnäoloa erityisen merkitykselliseksi omassa luokassa, koska oma luokka on hänen mukaansa niin hyvä. Toisaalta hän pohtii, että koko koulua ajatellen koulupoliisin läsnäolo olisi merkityksellistä, sillä se voisi vaikuttaa esimerkiksi kiusaamistapauksiin.

Oppilaan 7 mukaan koulupoliisin läsnäolo hänen omassa koulutyössään olisi hyvä asia, koska jos esimerkiksi luokalla joku alkaa sekaantua esimerkiksi johonkin oman ikäiselle ei-sopiviin asioihin, niin olisi hyvä, että tietoa tulisi jo tässä vaiheessa. Poliisin läsnäolo koulutyössä olisi hänen mielestään aika tärkeää, mutta hän toteaa, että kyllä opettajakin voi puhua jonkin verran vastaavista asioista. Kysyttäessä oppilaalta 7 mihin sijoittaisi koulupoliisin läsnäolon tärkeyden asteikolla tosi tärkeää – ei lainkaan tärkeää, hän arvioi sen olevan asteikon puolella välissä. Kyseinen oppilas sanoo, että koulupoliisitoiminta ei ole ollut riittävää, koska oikeastaan hän ei edes tiennyt koko koulupoliisista ollenkaan.

Oppilaan 9 mukaan koulupoliisin läsnäolo voisi olla tärkeää, koska hänellä ei ole hirveästi tietoa koulupoliisista, niin jo siltäkin kannalta tietoa olisi hyvä saada. Hän pitää kohtuullisen tärkeänä koulupoliisin läsnäoloa omassa koulutyössään. Oppilaan 9 mukaan koulupoliisin läsnäolo hänen koulutyössään ei ole ollut riittävää, koska sitä ei juuri ole ollut. Kysyttäessä oppilaalta kaipaisiko hän koulupoliisia enemmän koulun arkeen, niin hän sanoo, että ei oikein tiedä, koska ei oikein edes tiedä mitä siihen kuuluu.

Haastattelijan tarkentaessa kysymystä viitaten muun muassa laillisuuskasvatukseen oppilas kuitenkin päätyy siihen, että koulupoliisin läsnäolo ei tarvita kovinkaan paljon.

Oppilaan 13 mukaan on vaikea vastata, olisiko koulupoliisin läsnäolo hyvä asia hänen koulutyössään. Hän pohtii, että tuskin koulupoliisin vierailu ainakaan kovin nopeasti muuttaisi asioita, sillä aina on joku joka kuitenkin toimii väärin. Toisaalta oppilas 13 pohtii myös, että joitakin oppilaita poliisin tulo kyllä innostaa aina eri tavalla ja enemmän. Hän ei oikeastaan kaipaa koulupoliisin läsnäoloa koulutyöhönsä. Hänen mielestään poliisi on vain vähän sellainen varakeino, että olisi hyvä jos ilman poliisia pystyisi selvittämään asiat.

4.3. Koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen

Neljäntenä tutkimusongelmana selvitetään koulupoliisitoiminnan kohdentamista ja miten oppilaat kokevat sen. Tämän teeman yhteydessä oppilailta tiedusteltiin myös sitä, minkälaisissa tilanteissa he ovat kohdanneet poliisin ylipäättään.

Havaintoja koulupoliisitoiminnan kohdentamisesta sekä siitä miten oppilaat kokevat sen

Vaikka kyseisellä koululla ei ollut vieraillut koulupoliisia, niin suurin osa haastatelluista oppilaista sanoi kohdanneensa poliisin vapaa-ajallaan jossakin tilanteessa, vaikkakaan ei kovin henkilökohtaisesti. Monet olivat sitä mieltä, että poliisin läsnäolo esimerkiksi yleisessä tapahtumassa tuo turvallisuuden tunnetta, ja se on hyvä asia myös siltä varalta, jos jotain jo tapahtuu.

Haastattelemistani 13 oppilaasta viisi ei osannut mainita mitään, mihin koulupoliisitoimintaa voisi kohdentaa. Kaksi oppilaista mainitsi rikosoikeudellisen vastuun, ja toinen heistä myös laillisuuskasvatuksen. Nämä asiat olivat todennäköisesti näillä oppilailla vielä tuoreena mielessä, sillä olin puhunut näistä luokan kanssa juuri ennen haastatteluja. Yksi oppilaista mainitsi, että olisi hyvä, jos poliisi kertoisi oppilaille alkoholista ja tupakasta. Toisaalta toinenkin oppilas sanoi, että poliisi voisi puhua sellaisesta, että mitä tapahtuu, kun alkaa sekaantua itselle kiellettyihin asioihin. Kaksi oppilasta mainitsi, että poliisin olisi hyvä käsitellä erilaisia turvallisuusasioita oppilaiden kanssa, kuten koulumatkaan liittyviä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Yhden oppilaista mukaan koulupoliisi olisi hyvä silloin, kun tulee iso riita tai esiintyy väkivaltaa, tappelua tai muuta sellaista. Kaksi haastateltavaa oli sitä mieltä, että koulupoliisia ei tarvita mihinkään. Tähän sanottiin perusteluksi muun muassa se, että meillä on vaan on niin hyvä luokka, kaikki on jo niin hyvin ja että poliisi olisi ikään kuin viimeinen vaihtoehto ja

varatoimenpide. Nämä oppilaat eivät siis olleet sisäistäneet esimerkiksi koulupoliisin ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Suurin osa haastateltavistani oppilaista oli sitä mieltä, että muut henkilöt kuin poliisi pystyvät kertomaan ja käsittelemään samat asiat ja yhtä hyvällä tasolla kuin poliisi. Näillä muilla henkilöillä viitataan tässä esimerkiksi nuorisotyöntekijöihin, terveydenhoitajiin ja opettajiin. Toisaalta haastatteluista kävi ilmi, että poliisin läsnäolo voisi ikään kuin innostaa oppilaita enemmän. Lisäksi keskeinen päätelmä on, että koska koululla ei ollut lainkaan vieraillut koulupoliisia, oppilaat eivät voi omakohtaisesti tietää, millaista koulupoliisin toiminta koulussa olisi suhteessa muihin viranomaisiin.

Seuraavaan olen valinnut ja koonnut viiden oppilaan ajatuksia ja pohdintaa viimeisestä teemasta.

Oppilaan 3 mukaan heidän luokallaan ei ole esiintynyt erityisiä tapauksia, joihin olisi kaivannut poliisia puhumaan. Sen sijaan rinnakkaisluokalla on ollut esimerkiksi alkoholinkäyttöä, joista poliisin olisi hyvä käydä puhumassa oppilaille, vaikka alkoholinkäyttö on tapahtunut vapaa-ajalla. Alkoholin lisäksi oppilas mainitsee, että poliisin olisi hyvä käydä puhumassa tupakanpoltosta. Oppilas 3 ei ole ollut poliisin kanssa tekemisissä henkilökohtaisesti vapaa-ajallaan. Esimerkiksi jossain messutapahtumassa hän sanoo nähneensä poliiseja pyörimässä ohimennen. Hän pitää poliisin näkyvyyttä siellä hyvänä juttuna siltä varalta, että jos jotain tapahtuu. Hän sanoo, että poliisit ovat sitten ikään kuin valmiina siellä.

Oppilaan 5 mielestä koulupoliisia tarvittaisiin koululla silloin, kun on joku iso riita tai esiintyy väkivaltaa. Esimerkkinä hän mainitsee, että jos vaikka tulee tappelu, niin olisi poliisin läsnäolo suotavaa. Tällöin olisi hyvä, että poliisi olisi ikään kuin opettajan parina selvittämässä asiaa. Kiusaamistapauksiin ei oppilaan mukaan poliisia ole ainakaan toistaiseksi tarvittu, koska ne tapaukset ovat olleet niin pieniä. Oppilas 5 on nähnyt poliiseja yleisötapahtumissa. Kysyttäessä oppilaalta tarkemmin, että missä, niin hän toteaa: ”niitähän on kaikkialla”. Mutta hän on nähnyt poliiseja esimerkiksi Tapparán kultajuhlissa ja partioparaateissa. Kyseisen oppilaan mielestä on ihan kiva, että näissä tapahtumissa on poliiseja, koska erityisesti Tapparán kultajuhlien kaltaisessa tapahtumassa on paljon humalaisia ihmisiä, niin poliisi tuo tällöin tietynlaista turvaa.

Oppilas 9 ei oikein tiedä, minkälaisista asioista poliisin olisi keskeinen jutella oppilaiden kanssa. Hän ei ole erityisemmin kohdannut poliisia elämänsä aikana. Oppilas sanoo, että

on se poliisi kyllä jossain tuolla joskus näkynyt, mutta ei ole ollut mitään erityistä kohtaamistilannetta. Hän on nähnyt poliisin esimerkiksi ajamassa poliisiautoa. Oppilas 9 pitää poliisin näkymistä katukuvassa ihan hyvänä, sillä näin poliisi tuo turvallisuuden tunnetta, mutta tämä ei kuitenkaan ole oppilaan mielestä mitenkään erityisen tärkeää. Kyseinen oppilas sanoo, että hänellä tulee heti turvallisempi olo, kun näkee poliisin. Oppilas 9 ei ole ollut valistuskampanjoissa tai muissa vastaavissa, joissa olisi kohdannut poliisin. Hänen mukaansa koululla ei ole ollut myöskään muita viranomaisia puhumassa tärkeistä asioista.

Oppilas 12 ei ole varsinaisesti kohdannut poliisia oman elämänsä aikana henkilökohtaisesti. Hän on kuitenkin nähnyt, kun joku pidätetään, jos on vaikka varastanut jotain. Oppilas 12 kokee poliisin näkyvyyden tärkeäksi, jos joku vaikka varastaa tai tekee jotain muuta väärää. Kysyttäessä oppilaalta minkälaisissa tilanteissa hän toivoisi poliisin olevan koululla, niin hän toteaa, että ei oikein missään, kun ei koululla oikein tapahdu mitään, missä tarvittaisiin poliisia. Hän on sitä mieltä, että jos on vaikka joku kiusaaminen tai vähän vakavampikin asia, niin yleensä se saadaan ihan hyvin hoidettua ilman poliisia. Oppilas ei ole ollut messutapahtumissa tai valistuskampanjoissa, joissa olisi ollut poliisi. Hänen mukaansa nuorisotyöntekijä ei ole ollut erityisesti puhumassa oppilaille koululla, mutta on ollut käymässä. Myös nuorisotyöntekijät pystyvät oppilaan mukaan kuvailemaan asioita hyvin.

Oppilaan 13 mukaan ei ole mitään sellaista tiettyä asiaa, mistä poliisin olisi hyvä puhua oppilaiden kanssa. Kyseisen oppilaan mukaan heille on jo tehty kaikki aika selväksi esimerkiksi kiusaamisen suhteen että mitä saa tehdä ja mitä ei. Oppilas 13 pitää poliisin kouluun tuloa enemmän hätäkeinona pahassa tilanteessa. Hän on sitä mieltä, että jos poliisi tulee koululle, niin sitten on menty jo jossakin pieleen. Oppilas 13 on kohdannut poliisin vapaa-aikanaan ollessaan kaverinsa kanssa myöhään ulkona. Tällöin poliisit olivat tulleet varmistamaan, että kaikki on kunnossa. Kyseinen oppilas on nähnyt poliisin myös erilaisissa yleisötapahtumissa. Hänen mielestään poliisin läsnäolo yleisötapahtumissa on hyvä asia, vaikkakin hän lisää, että se riippuu myös paljon kyseisen tapahtuman luonteesta. Hän täsmentää, että jos joku vaikka alkaa riehua, niin poliisin läsnäolon myötä tilanne on sitten nopeasti hallinnassa.

Rikosoikeudellinen vastuu

25

Laillisuuskasvatus

Alkoholi & tupakka

Itselle kiellettyihin asioihin sekaantuminen

Turvallisuusasiat

Oppilaiden listaamia asioita, joista poliisin olisi tärkeää keskustella heidän kanssaan.

5 POHDINTA

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta. Työ on laadullinen tutkimus, ja tutkimusmenetelmänä on käytetty teemahaastattelua ja yksilöhaastattelua. Tutkimusongelmia selvitettiin lähestymällä oppilaita neljällä teemalla, joita olivat koulupoliisin määritelmä, koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä, koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä sekä koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen.

Työni tutkimusmenetelmän valinta oli onnistunut. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on erittäin sopiva valinta tämänkaltaiseen tutkimukseen. Myös teemahaastattelun valitseminen oli onnistunut, sillä näin haastatteluissa oli hieman joustavuutta, mutta pysyttiin kuitenkin ennalta laadituissa teemoissa. Yksilöhaastattelu oli myös hyvä valinta, mutta myös ryhmähaastattelun valitsemista pohdin pitkään tutkielmaa suunnitellessani. Näin jälkikäteen myös ryhmähaastattelu olisi saattanut olla toimiva. Tällöin oppilaat olisivat saaneet pohtia teemoja yhdessä ja näin olisi voinut syntyä enemmän pohdintaa.

Tehdessäni tutkielmaani minua hieman yllätti oppilaiden suhteellisen kapea vastaanminen ja ylipäättäänkin melko suppea keskusteluun osallistuminen. Toisaalta aktiivisuus riippui paljon myös oppilaasta ja eri oppilaiden välillä olikin havaittavissa suuria eroja, mutta yleisesti ottaen odotin aktiivisempaa otetta. Toisaalta halusin juuri oppilaslähtöisen tutkimuksen enkä missään tapauksessa haluaisi vaihtaa valitsemaani kohdejoukkoa. Mielestäni tämänkaltaisessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa olisi tietyllä tapaa ansiokkaampaa, jos vastaajia olisi vähemmän ja pohdintaa syntyisi enemmän.

Myös se, että haastatteleman kohdejoukon koululla ei ollut koskaan käynyt poliisia, poikkesi ennakkoasenteistani, ja se muutti tutkimuksen luonnetta jonkin verran etukäteen suunnitellusta. Tähän olisin voinut tutkijana varautua paremmin. Olisin voinut selvittää etukäteen, onko koulupoliisi vierailut koululla ja jos on niin kuinka paljon tai sitten teemoja olisi voinut miettiä hieman sen mukaan, kuinka tuttu poliisi on ennestään oppilaille.

Olen pyrkinyt virheettömyyteen tutkimuksen teon kaikissa vaiheissa, vaikka täysin virheetöntä tutkimusta onkin mahdoton tehdä. Olen kuitenkin tavoitellut sitä, että tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti olisivat mahdollisimman hyviä. Näiden

tarkastelussa on keskeistä huomioida, että kyseessä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus missä ei esimerkiksi pyritä minkäänlaisiin tutkimustulosten yleistykseen vaan tärkeää on tutkimustulosten syvällinen pohdinta ja analyysi.

Tämän opinnäytteen teko oli intensiivinen prosessi. Vuoden 2017 alussa aloin pohtia tulevan työni aihetta, ja maaliskuussa hahmottelin aiheekseni koulupoliisin. Aiheen valinnan jälkeen tein linjaukset siitä, että työ on kvalitatiivinen tutkimus ja siinä tullaan haastattelemaan oppilaita. Oppilaiden haastattelut suoritettiin toukokuussa. Litteroinnit tein melko pian haastattelujen jälkeen jo senkin takia, että tuolloin haastattelut olivat vielä tuoreina mielessäni. Kesän aikana työstin opinnäytteeni lopulliseen muotoonsa. Tehdessäni tutkielmaa korostui sen prosessinomaisuus ja kokonaisvaltaisuus.

Pohtiessani tätä opinnäytettä ja sen onnistumista on syytä ottaa huomioon myös oma taustani. Tehdessäni tätä työtä on oman peruskouluni päättymisestä kahdeksan vuotta. Aika ei siis ole pitkä, mutta kuitenkin sen verran pitkä, että koulupoliisitoiminnassa on tapahtunut paljon muutoksia. Omassa peruskoulussani koulupoliisin vierailu oli varsin tyypillistä, ja tuolloin koin koulupoliisin tietynlaisena turvallisuuden tunteen luojana sekä tärkeänä auktoriteettina. Nykypäivän peruskoulussa koulupoliisi ei enää ole oppilaille niinkään tuttu käsite kuin mitä minun aikani, ja tämä vaikutti jonkin verran myös tämän tutkimuksen kulkuun. Myös koulukohtaiset erot koulupoliisitoiminnassa ovat suuret sekä minun peruskouluajanani että nyt. Lisäksi oma taustani on sellainen, että minulla ei ole erityisen paljon kokemusta kuudennen luokan oppilaista ja heidän kanssaan työskentelystä, vaikka luokanopettajan ammatista olenkin joskus haaveillut. Myös tämä vaikutti haastattelujeni tekoon. Olen kuitenkin sitä mieltä, että haastatteluni onnistuivat melko hyvin ja osasin toimia hyvin haastattelijana lapselle.

Mielestäni tämän tutkielman jatkotutkimusaiheena olisi hedelmällinen tämän päivän koulupoliisitoiminta verrattuna aikaisempaan. Tässä tutkimuksessa haastateltavilla oppilailla oli yleisesti todella heikko kuva koulupoliisista. Tutkijana minulla oli tietynlainen ennakko-odotus tulevista vastauksista, ja koulupoliisitoiminnan vähäinen tuntemus oli ristiriidassa omien mielikuvieni kanssa. Onko esimerkiksi niin, että säästösyistä koulupoliisi vierailee kouluilla aina vain harvemmin kuin ennen ja kuinka paljon harvemmin? Lisäksi tähän liittyen olisi jatkossa mielenkiintoista tutkia onko koulupoliisitoiminnan laajuudessa eroja eri puolilla Suomea tai kohdistetaanko sitä enemmän yläkouluihin. Tähän tutkimukseen kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä olisi

hyvä valinta. Aihetta olisi hedelmällistä tutkia myös opettajien, poliisien ja vanhempien näkökulmasta.

6 LÄHTEET

- Aarnos, E.** 2015. Kouluun lapsia tutkimaan: Havainnointi, haastattelu ja dokumentit. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Juva: Bookwell Oy, 164–179.
- Ahoniemi, A.** 2014. Peruskoulun ja poliisin yhteistyö. Tampereen Yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Kasvatustieteiden pro gradu -tutkielma.
- Eskola, J. & Vastamäki, J.** 2015. Teemahaastattelu: Opit ja Opetukset. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Juva: Bookwell Oy, 27–44.
- Grönfors, M.** 1985. Kvalitatiivisen kenttätutkimuksen menetelmät. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H.** 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P.** 2013. Tutki ja Kirjoita. Porvoo: Bookwell Oy.
- Hyvönen, P.** 2017. LAADULLINEN TUTKIMUS, osa 3. Tutkimushaastattelu. <https://www.slideshare.net/pirikko/laadullinen-tutkimus-3>. Viitattu 11.7.2017.
- Isoherranen, K.** 2008. Yhteistyön uusi haaste – moniammatillinen yhteistyö. Teoksessa K. Isoherranen, L. Rekola & R. Nurminen (toim.) Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY, 26–48.
- Laine, T.** 2015. Miten kokemusta voidaan tutkia? Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Juva: Bookwell Oy, 29–51.
- Lehtinen E., Vauras, M. & Lerkkanen, M-K.** 2016. Kasvatuspsykologia. Juva: Bookwell Oy.
- Lindfors, E.** 2012. Turvallinen oppimisympäristö, oppilaitoksen turvallisuuskulttuuri ja turvallisuuskasvatus – käsitteellistä pohdintaa ja tutkimushaasteita. Teoksessa Lindfors, E. (toim.) Kohti turvallisempaa oppilaitosta! Oppilaitosten turvallisuuden ja turvallisuuskasvatuksen tutkimus- ja kehittämishaasteita, 12–28. http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65529/kohti_turvallisempaa_oppilaitosta_2012.pdf?sequence=1. Viitattu 11.7.2017.
- Lindholm, J.** 2015. Turvallisuuden hallinnan kehittämishaasteet koulussa. Tampereen Yliopisto. Johtamiskorkeakoulu. Hallintotieteiden pro gradu -tutkielma.
- Mertanen, V.** 2013. Turvallinen koulupäivä. Tampere: Suomen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Metsämuuronen, J.** 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Niemelä, P.** 2000. Turvallisuuden käsite ja tarkastelukehikko. Teoksessa P. Niemelä & A. R. Lahikainen (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakeskus/Tallprint, 21–37.
- Nieminen, A.-S. & Koskela, L.** 2017. Kutsutaan poliisi. Opettaja-lehti 5/2017.

<http://content.opettaja.fi/epaper/20170310/26/index.html>. Viitattu 11.7.2017

Nieminen, L. 2010. Lasten ja nuorten tutkimus: oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa Lagström, H., Pösö, T., Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka, 25–42.

OPS 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014.
http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf Viitattu 6.7.2017.

Penttilä, E. 1994. Turvallinen koulu. Juva: WSOY.

Pulliainen, M. & Leivo, M. Sonkajärven Lyseotien yläasteen oppilaiden päihteiden käyttö opettajien ja oppilaiden näkökulmasta. 2017. Tampereen Poliisiammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Kyllönen, T. & Rickman, A. 2011. Henkilöturvallisuus koulussa. Juva: Bookwell Oy.

Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Juva: WS Bookwell Oy.

Strandell, H. 2010. Etnografinen kenttätyö: lasten kohtaamisen eettisiä ulottuvuuksia. Teoksessa Lagström, H., Pösö, T., Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka, 92–117.

Suoranta, J. & Eskola, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Torvinen, T. (toim.) 2013. POLIISI, VUOSIKERTOMUS 2013.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Varto, J. 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia.
http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf

7 LIITTEET

LIITE 1. Tutkimushenkilöille ja heidän huoltajilleen lähetetty haastattelupyyntö

Hei!

Olen Lauri Jalonen, Tampereen Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija. Tällä hetkellä suoritan opintoihini kuuluvaa harjoittelua Rovaniemellä. Tämän ohessa teen opinnäytetyötäni, jossa tutkin oppilaiden kokemuksia poliisista. Tutkielmaani varten etsin noin kahdeksaa alakoulun kuudesluokkalaista haastateltavikseni. Haastattelut ovat pienimuotoisia yksilöhaastatteluja, jotka toteutetaan koulupäivän aikana. Haastattellessani oppilasta käytän teemahaastattelua. Tutkimukseni noudattaa täysin kaikkia tutkimuksen eettisiä periaatteita ja tutkimuksessa ei mainita haastateltavien nimiä tai koulua. Toivoisin, että palauttaisitte alla olevan lomakkeen takaisin opettajalle viimeistään tiistaina 2.5.2017 mennessä. Vastaan mielelläni tarvittaessa kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin

Lauri Jalonen

[yhteystiedot poistettu]

Oppilaan nimi:

Lapseni saa osallistua tutkimukseen

Lapseni ei saa osallistua tutkimukseen

(Ympyröi toinen vaihtoehtoista)

Huoltajan allekirjoitus:

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

- Teema 1. Koulupoliisin määritelmä. (Mitä ymmärrät koulupoliisilla? Miten se poikkeaa ”tavallisesta” poliisista ym. Mitä koulupoliisin työhön kuuluu?)
- Teema 2. Koulupoliisin läsnäolon kokeminen koulutyössä (Miten merkitykselliseksi/tärkeäksi oppilas kokee koulupoliisin läsnäolon koulutyössään? Onko se esim. todella tärkeää vai lainkaan tärkeää? Miksi? Perusteluja ym.)
- Teema 3. Koulupoliisin läsnäolon riittävyys koulutyössä (Onko koulupoliisin läsnäolo ollut riittävää koulutyössäsi? Kaipaanko koulupoliisin läsnäoloa enemmän? Vai onko koulupoliisitoimintaa koulussasi liikaakin? Perustelua ym.)
- Teema 4. Koulupoliisitoiminnan kohdentaminen ja miten oppilaat kokevat sen (Tilanteet, joissa oppilas on kohdannut poliisin koulussa. Minkälaisissa tilanteissa olet kohdannut poliisin koulussa? Vai etkö kenties ole tiennyt, miksi poliisi on juuri silloin vierailut koulussa? Onko ollut esim. joitain valistuskampanjoita, joissa poliisi olisi ollut kertomassa esim. huumeista? Tai onko poliisi ollut kertomassa toiminnastaan yleisesti? Jne. Mitä toivoisit, että minkälaisista tilanteita poliisin kannattaisi olla kertomassa koululla? Onko joku ollut aivan turhaa? Entä onko ollut esim. joitain valistus- tms. tapahtumia, joissa olisit kenties kaivannut esim. nuorisotyöntekijän sijasta poliisin?)
- Lopussa täysin vapaata keskustelua, vapaa sana oppilaalla. Haluaako oppilas kysyä jotain opinnäytteen tekijältä?